

## שיבוש בחסות בג"ץ



הליך המינויים לשירות הציבורי שוו בש לחלוטין. זה לא היה כך בעבר. במשך כ-45 שנה התנהלו המינויים לתפקידים הרמים ביותר במשרדי הממשלה, בצה"ל, במשטרה ובבנק ישראל בצורה הגיונית ובשקט יחסי. לפני כ-20 שנה אירע שינוי דרמטי, ומאז חלה הידרדרות ברמת ובהליך המינוי. הגורם המרכזי לכך הוא "המשפטיזציה" – שימוש בהליכים משפטיים לעניינים שאינם מתאימים לכך.

שאלת הסבירות של מינויי אישים העומדים בדרישות החוק לתפקיד איננה משפטית. אולם במסגרת המהפכה המשפטית היא הפכה לכוון, כאשר בית המשפט העליון פסק ב-1993 שיש לפסול מחמת חוסר סבירות את מינויו של יוסף גינוסר, איש השב"כ לשעבר, מלכהן כמנכ"ל משרד השיכון, נוכח מעורבותו בפרשת קו 300 ובפרשת נאפסו.

מאז אנו נמצאים במדרון חלקלק. תוך שנים אחדות התברר שכל דופי בעברו של מועמד, שמצא אדם כל-שהו, הופך על נקלה לדיון בבג"ץ, לרבות התנהגות לא נאותה של המועמד, הערות שהעירו עליו בפסק דין ואף דברים שאינם "תקינים פוליטית" שאמר. כל אלה הגיי עו לבג"ץ, וזכו לדיונים המשתרעים על עשרות עמודים. יש שמועמד נפסל לתפקיד אחד אך לא לאחר, הכל לפי שיקול הרעת המוחלט של השופטים המצטייר לעתים כקפריזי.

שורש הקושי נעוץ בכך ששאלת סבירות המינוי איננה משפטית. בשאלה אם קצין, שנכשל במשימה אחת אך הצליח בשורת משימות אחרות, ראוי לעלות בדרגה, אין למשפטן שום יתרון על פני מפקדי הקצין. העברת הנושא למישור המשפטי רק מסרבלת את ההליך ויוצרת ענן של אי-ודאות. התוצאה היא שיבוש מוחלט, סחבת והרתעת מועמדים ראויים.

דוגמה בולטת היא מועמדותו של ניצב ברימוס יעקב גנות לתפקיד מפקד המשטרה ב-2007. הוא שימש כניצב בתי הסוהר, ובעבר היה מפקד משמר הגבול. שנים קודם לכן פעל גנות לחילוץ שני לוחמים בגבול לבנון, איבד אחת מעיניו וקיבל צל"ש. במקרה אחר נכנס לש"ד מוקשים כדי לחלץ אורח דרווי שעלה על מוקש, וזכה בעיטור המופת.

אלא שאז התברר שגנות הועמד לדיון בשל אירועים שהתרחשו כשני עשורים קודם לכן. הוא זוכה, אולם בפסק הדין של השופט גולדברג נכללה גם ביקורת על התנהגותו. השופט יצחק זמיר הסכים לפסק הדין, והנה, כשעלתה מועמדותו של גנות לתפקיד המפקד, ל, נועק זמיר, שפרש בינתיים, ויצא למסע נגד המינוי, הכריז שהוא "ביטוי לז'וזל...בערכיות של החברה, בטוהר המידות שלה... ככה אנחנו מעורדים את השחיתות". במקביל הוגשה לבג"ץ עתירה נגד המינוי.

מעולם לא נתקלתי בתופעה שבה שופט שזיכה אדם, רואה לנכון להתגולל עליו בפומבי. מעבר לכך, מאז הווי כוי של גנות חלפו כ-15 שנים, שבהן שירת בתפקידים בכירים, המחייבים טוהר מידות. ככל התקופה הזאת לא נשמעה ולו טענה קלה ביותר נגדו. האם לא ראוי להתייחס לתמונה בשלמותה, ולהעריך את ערכו הסגולי של אדם שהיה מוכן להקריב את חייו כדי להציל אנשים בשדה הקרב ובשרה מוקשים?

גנות הסיר את מועמדותו. האם הדבר שיפר את טוהר המידות ואת תפקוד המשטרה? ייתכן מאוד שאלמלא השיבוש היה נבחר מועמד ראוי ומצבה של המשטרה כיום היה פחות עגום.

זו רק דוגמה לנוק שהשימוש המשפטי בעילת הסבירות גורם לניהול המדינה. אמנם גם בהיעדר עילה זו ייתכנו רעש בתקשורת לפני מינוי זה או אחר ובחנינת הנושא על ידי ועדה דוגמת ועדת טירקל. אולם ברגע שתוסר הביקורת השיפוטית בעילה הבלתי סבירה של חוסר סבירות יוחזר האיוון למערכת, וההליך כולו ישופר לעומת המצב כיום. ■

### © כל הזכויות שמורות לידיעות אחרונות בע"מ

אין להעתיק, להפיץ, לשכפל, לצלם, לתרגם, לאחסן במאגרי מידע, לשדר בדרך כלשהי (בכתב, בדפוס או במדיה אחרת) – ובכל אמצעי אלקטרוני, אופטי, מכני או אחר – חלק כלשהו של העיתון (לרבות טקסט, איורים, צילומים, תמונות, מפות, גרפיקה) הן בגרסה טקסטואלית והן בדפים מעוצבים, לרבות באמצעות הקלטה והקלדה, ללא אישור מפורש בכתב מהמוציאה לאור, ידיעות אחרונות בע"מ